

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«МИТНА ПОЛІТИКА І АДМІНІСТРУВАННЯ»

рівень вищої освіти - третій (освітньо-науковий) галузь знань - 07

**Управління та адміністрування спеціальність - 072 Фінанси, банківська
справа та страхування освітньо-наукова програма - Фінанси, банківська
справа та страхування**

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИТНА ПОЛІТИКА І АДМІНІСТРУВАННЯ»

1. Опис дисципліни «Митна політика і адміністрування»

Дисципліна - Митна політика і адміністрування	Напрямок, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS - 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни - вибіркова Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів - 4	Спеціальність 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”	Рік підготовки: <i>Денна - 1 Заочна - 1</i> Семестр: <i>Денна - 2 Заочна - 2-3</i>
Кількість змістових модулів - 2	освітньо-наукова програма - Фінанси, банківська справа та страхування	Лекції: <i>Денна - 15 год., Заочна - 6 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна - 15 год., Заочна - 6 год.</i>
Загальна кількість годин - 150/150	рівень вищої освіти - третій (освітньо-науковий)	Самостійна робота: <i>Денна - 120 год., Заочна - 138 год.</i>
		Вид підсумкового контролю - залік

2. Мета й завдання дисципліни «Митна політика і адміністрування»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Дисципліна «Митна політика і адміністрування» орієнтована на поглиблення здатності застосовувати управлінські навички у сфері публічних фінансів. Курс охоплює характеристику основ управління в митній сфері держави, розгляд питань щодо оцінки митної вартості товарів, країни походження товарів, адміністрування митних платежів, здійснення митного оформлення та митного контролю, вивчення зарубіжного досвіду митного адміністрування.

Оволодіння цим курсом повинно виробляти вміння обґрунтовувати вибір варіантів управлінських рішень у митній політиці та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни.

При вивченні дисципліни «Митна політика і адміністрування» здобувачем мають бути вивчені дисципліни раніше, тим самим сформувавши науково-практичний базис. До таких дисциплін потрібно віднести: Методологія та організація наукових досліджень, Методика виконання дисертаційної роботи (PhD)

Thesis Prospectus), Теорія і практика фіскальної консолідації, Монетарне управління економікою тощо.

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Концептуалізація митної політики і адміністрування у вітчизняній фінансовій науці

Тема 1. Інституційна парадигма забезпечення митної політики

Предмет та завдання вивчення курсу. Митна політика та її теоретичне обґрунтування. Моделі митної політики. Протекціонізм та політика вільної торгівлі: дискусійність вибору моделі поведінки держави. Поняття «адміністрування» в митній сфері. Сутність митного адміністрування. Нормативно-правове забезпечення митного адміністрування. Інформаційне середовище митних органів в Україні в процесі адміністрування митних платежів.

Система контролюючих органів в реалізації митного адміністрування. Еволюція митних органів в Україні. Міндоходів, ДФСУ, ДМСУ: повноваження та особливості функціонування інституцій.

Зарубіжні стандарти та прототипи функціонування митних інституцій. Міжнародна діяльність митних органів та її особливості діяльності СОТ.

Література: 1; 2; 6; 8; 24; 27.

Тема 2. Митно-тарифні інструменти та оцінка тарифного захисту в умовах реалізації митної політики

Митно-тарифні інструменти регулювання переміщення товарних потоків через митний кордон. Теоретична модель використання мита та його загальна характеристика. Сутність ефектів в процесі використання митно-тарифних інструментів. Цінові ефекти імпортного мита. Оцінка вигаду (збитку) держави при використанні тарифного захисту. Ефекти використання експортного мита. Митно-тарифна ескалація. Класифікація митних інструментів та особливості застосування різних видів мит.

Література: 1; 3; 11; 21; 22; 29.

Змістовий модуль 2. Механізм адміністрування митних платежів в Україні

Тема 3. Митна вартість як основа визначення митних платежів

Міжнародне законодавство щодо визначення митної вартості товарів. Поняття митної вартості при розрахунку митних платежів. Моделі визначення митної вартості товарів. Особливості визначення митної вартості товарів при їх експорті державними і комунальними підприємствами за межі митної території країни. Методи визначення митної вартості та порядок їх застосування. Правила Інкотермс 2010 та їх вплив на розрахунок митної вартості товарів. Розрахунок фактурної та митної вартості залежно від умов Інкотермс, при здійсненні ЗЕД державними і комунальними підприємствами.

Література: 1; 2; 3; 6; 8; 17; 19.

Тема 4. Порядок адміністрування основних митних платежів в Україні

Митні платежі: суть, види, механізм нарахування. Митний тариф. Державні і комунальні підприємства як платники митних платежів. Особливі види мита та порядок його адміністрування. Випадки звільнень від сплати мита.

Суть акцизного оподаткування в митній сфері та його елементи. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування акцизним податку. Платники акцизного податку. Порядок нарахування акцизного податку при переміщенні товарів через митний кордон України.

Порядок адміністрування ПДВ в митній сфері. Особливості застосування ПДВ при різних митних режимах. Планування митних платежів.

Література: 1; 3; 6; 18; 22; 28.

Тема 5. Адміністрування квазімитних платежів в Україні

Порядок адміністрування єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України. Особливості справляння плати за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів. Механізм застосування платежів за перебування товарів та інших предметів на митних складах. Умови пільгового оподаткування. Контроль за використанням товарів, з оподаткуванням яких надано пільги.

Особливості справляння додаткового імпортного збору та його наслідки для контрагентів міжнародних відносин.

Справляння квазімитних платежів у справах про порушення митних правил.

Особливості справляння митних платежів при перетині транспортних засобів митного кордону України.

Література: 1; 5; 13; 16; 18; 25.

Тема 6. Контроль митних органів за визначенням митної вартості

Контроль митних органів за декларуванням митної вартості. Коригування митної вартості товарів. Послідовність визначення і коригування митної вартості товарів.

Контроль за визначенням митної вартості при нарахуванні митних платежів.

Фактори, що впливають на додаткові нарахування митних платежів при визначенні митної вартості державними і комунальними підприємствами. Причини заниження митної вартості. Наслідки невірно визначеної митної вартості. Співпраця митних органів різних країн при визначення митної вартості товарів.

Література: 1; 6; 7; 14; 19; 21.

Тема 7. Контроль митних органів у сфері визначення країни походження товарів

Порядок визначення країни походження товарів. Значення країни походження товару при сплаті митних платежів державними і комунальними підприємствами. Підтвердження походження товарів. Документальний контроль при визначенні країни походження товарів. Поняття продукції власного виробництва.

Критерії достатньої переробки та обробки товарів. Операції, які не визнаються достатньою переробкою і обробкою. Сертифікати про походження товарів. Верифікація сертифікатів.

Література: 1; 2; 3; 7; 15; 21.

Тема 8. Організація класифікаційної роботи митних органів

Кодування товарів та визначення країни походження товарів для цілей митного оподаткування. Значення гармонізованої системи описування та кодування товарів, її застосування. Структура УКТ ЗЕД.

Основні правила описування та кодування товарів. Порядок взяття проб і зразків товарів при визначенні коду товару. Вирішення спірних питань класифікації товарів та порядок винесення класифікаційних рішень. Література: 1; 3; 14; 18; 26.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Митна політика і адміністрування»

Денна форма навчання

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Концептуалізація митної політики і адміністрування у вітчизняній фінансовій науці			
ТЕМА 1. Інституційна парадигма забезпечення митної політики	2	2	20
ТЕМА 2. Митно-тарифні інструменти та оцінка тарифного захисту в умовах реалізації МП	2	2	20
Змістовий модуль 2. Механізм адміністрування митних платежів в Україні			
ТЕМА 3. Митна вартість як основа визначення митних платежів	2	2	10
ТЕМА 4. Порядок адміністрування основних митних платежів в Україні	2	2	10
ТЕМА 5. Адміністрування квазімитних платежів в Україні	2	2	20
ТЕМА 6. Контроль митних органів за визначенням митної вартості	2	2	10

ТЕМА 7. Контроль митних органів у сфері визначення країни походження товарів	2	2	20
ТЕМА 8. Організація класифікаційної роботи митних органів	1	1	10
Разом	15	15	120

Заочна форма навчання

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Концептуалізація митної політики і адміністрування у вітчизняній фінансовій науці			
ТЕМА 1. Інституційна парадигма забезпечення митної політики	1	1	20
ТЕМА 2. Митно-тарифні інструменти та оцінка тарифного захисту в умовах реалізації МП			20
Змістовий модуль 2. Механізм адміністрування митних платежів в Україні			
ТЕМА 3. Митна вартість як основа визначення митних платежів	1	1	10
ТЕМА 4. Порядок адміністрування основних митних платежів в Україні	1	1	18
ТЕМА 5. Адміністрування квазімитних платежів в Україні	-	-	20
ТЕМА 6. Контроль митних органів за визначенням митної вартості	1	1	10
ТЕМА 7. Контроль митних органів у сфері визначення країни походження товарів	1	1	20
ТЕМА 8. Організація класифікаційної роботи митних органів	1	1	20
Разом	6	6	138

5. Самостійна робота

№ з/п	Тематика	К-сть годин	
		Денна	Заочна
1	Митні процедури на морському та річковому транспорті.	5	7
2	Митні процедури на авіатранспорті.	5	5
3	Митні процедури на залізничному транспорті.	5	7

4	Митні процедури на автомобільному транспорті.	5	5
5	Митні процедури на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі.	5	7
6	Переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.	5	7
7	Особливості екологічного, санітарно-гігієнічного та гемологічного контролю на митному кордоні України	5	5
8	Митне оформлення гуманітарної допомоги.	5	5
9	Контроль за експортом брухту і відходів чорних та кольорових металів	5	5
10	Поняття, зміст і форми правоохоронної діяльності митних органів.	5	7
11	Контрабанда та боротьба з нею митних органів.	5	5
12	Особливі, контрольні поставки через митний кордон контрабандних наркотичних засобів та інших подібних речовин.	5	5
13	Поняття та загальна характеристика порушення митних правил державними і комунальними підприємствами.	5	5
14	Порядок і терміни оскарження у справах про порушення митних правил державними і комунальними підприємствами.	5	5
15	Зміст і види прихованих методів торгової політики.	5	5
16	Антидемпінгове мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.	5	5
17	Компенсаційне мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.	5	5
18	Спеціальне мито: економічний зміст, завдання та особливості застосування в Україні.	5	5
19	Загальна характеристика цінових ефектів введення імпортного мита.	5	7
20	Аналіз загальної рівноваги тарифних ефектів.	5	5
21	Тарифна квота.	5	5
22	Сутність та класифікація митних платежів в Україні, що сплачуються державними і комунальними підприємствами	5	7
23	Митна політика в парадигмі економічних вчень.	1	2
24	Меркантилісти та їх погляди з приводу фіскального регулювання ЗЕД.	1	2
25	Використання інструментів митної політики в класичній теорії.	1	2
26	Протекціонізм та фритредерство в контексті неокласичних теорій та вчень.	1	4
27	Роль ДФСУ в мобілізації доходів Державного бюджету України.	1	1
28	Митні реформи та їх ефективність в Україні.	2	1

29	Зарубіжні прототипи удосконалення митного адміністрування.	1	1
30	Реалізація митної політики України в проєкції Угоди про Асоціацію України і ЄС.	2	1
Разом:		120	138

6. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіа проектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; виконання розрахунково-графічних завдань під керівництвом викладача та самостійно; робота в Інтернет.

В процесі вивчення дисципліни "Митна політика і адміністрування" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи за 100-бальною шкалою:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- командні проєкти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- залік.

7. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Митна політика і адміністрування» визначається за шкалою оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E(достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Конспект лекцій з дисципліни «Митне адміністрування» (електронний варіант)	1-8
2	Індивідуальні завдання для самостійного виконання (електронний варіант)	5

3.	Митне адміністрування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / О.Б. Дем'янюк, С.Д. Герчаківський. - Тернопіль: ТНЕУ. - 2016. - 328 с.	1-8
4	Митна справа: підруч. / [А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А.І. Крисоватого. - Тернопіль: ВПЦ «Екон. Думка ТНЕУ», 2014. - 540 с.	1-8
5.	Пакети прикладних програм QD PRO, MD OFFICE	3-5

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Дем'янюк О. Б., Герчаківський С. Д. Митне адміністрування: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Тернопіль: ТНЕУ. 2016. 328 с.
2. Митна справа: підруч. / [А.І. Крисоватий, С.Д. Герчаківський, О.Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А.І. Крисоватого. Тернопіль: ВПЦ «Екон. Думка ТНЕУ», 2014. 540 с.
3. Сучасний стан та перспективи розвитку митних правовідносин в Україні: колективна монографія / за заг. ред. Д.В. Приймаченка. Дніпро : 2018. Видавничий дім «Гельветика», 272 с.
4. Уліцький А. Г. Особливості функціонування митної системи України в сучасних умовах. *Державне управління. 2019. № 1 (65). С.104.*
5. Звіт про результати аудиту ефективності планування та результативності контролю за повнотою нарахування і своєчасністю надходжень єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України. Київ: 2019. С.55.
6. Шевчук С. В. Оцінка провадження митної справи в Україні: міжнародний вимір. *Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 16. С.35-41.*
7. Новік О. І. Еволюція становлення нормативно-правового забезпечення адміністрування митних платежів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Випуск 13.*
8. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур. URL: <http://muto.org.ua>
9. Про затвердження Положення про ДФС України: Постанова Кабінету Міністрів України (з змінами і доповненнями URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=940-2007-%EF>
10. Борисенко А.С., Ємець А.В. Сучасна інформаційна форма митного контролю в концепції «Єдиного вікна» і підвищення митної безпеки держави. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2017. № 5 (58). С. 61-65.*

11. Серпухов М. Ю. Прихований протекціонізм як інструмент сучасної міжнародної торгівельної політики. URL: www.ier.kiev.ua
12. Загальна інформація про Світову організацію торгівлі // Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=188018&cat_id=38225
13. Кизим М. О., Матюшенко І. Ю., Беренда С. В., Ярошенко І. В. Вплив асиметрії умов членства України в СОТ на її зовнішню торгівлю з країнами ЄС і Митного союзу ЄврАзЕС URL: <http://gallery.economicus.ru/cgi->
14. Звіт про виконання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2018 р. URL: <https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/association-agreement-implementation-report-2018.pdf>
15. Демчук М.В. Митні правопорушення: запобігання та протидія в контексті зарубіжного досвіду. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. Том 30 (69). № 4. С. 164-170.
16. Гуменюк О. Г. Еволюція системи митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Гроші, фінанси та кредит*. 2018. Вип. 14.
17. Концептуалізація інституту уповноважених економічних операторів: проблеми забезпечення балансу безпеки та спрощення міжнародної торгівлі: монографія, під ред. І. В. Несторишена та В. А. Туржанського. - Ірпінь-Хмельницький, ФОП Стрихар А.М. 2017. - 214 с.
18. On the role of customs in the integrated management of external borders. Communication from the commission to the council, European parliament and the European economic and social committee URL <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2003:0452:FIN>
19. Customs Code Committee import and export formalities section guidelines on entry and summary declarations in the context of regulation (ec) no 648/2005. EUROPEAN COM DIRECTORATE-GENERAL TAXATION AND CUSTOMS UNION Customs Policy Customs Procedures/ Brussels, 29 October 2010 TAXUD/2010/0051 - URL: http://ec.europa.eu/ecip/documents/procedures/import_entry_guidelines_en.pdf
20. Supply Chain Security: EU Customs' role in the fight against terrorism. European Commission Taxation and customs union URL: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/info_docs/customs/customs_security_en.pdf
21. World Customs Organization. URL: <http://www.wcoomd.org>
22. Globally Networked Customs - World Customs Organization, available at URL: <http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/activities-and-programmes/gnc.aspx>
23. Integrated Border Management system - consilium. URL: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2013926%202006%20REV%203>
24. Authorised Economic Operator (AEO) - European Commission. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-security/authorised-economic-operator-aeo/authorised-economic-operator-aeo_en
25. PICARD Programme - World Customs Organization. URL: http://www.wcoomd.org/en/topics/capacity-building/activities-and-programmes/cb_picard_overview.aspx
26. SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade / World Customs Organization, 2016. URL: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe_package.aspx
27. Authorised Economic Operators [Guidelines, Approved by the CCC-GEN (AEO subsection) on 11 March 2016], [Електронний ресурс] - Режим доступу; <http://bit.ly/1UNilzO>.
28. Definition of "Exporter" Article 1 (19) UCC DA [Electronic resource] - Access to the website: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customscode/guidance_definition_exporter_en.pdf
29. Uniform Commercial Code [Electronic resource] - Access to the website: <https://www.law.cornell.edu/ucc>.
30. SAFE Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade / World Customs Organization, 2017. URL: http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe_package.aspx